

Komentarz do zasad przyznawania obrzędowych mian w gromadzie zuchenek

Drogie Zuchmistrzynio, Drogie Hufcowo!

“Komentarz do zasad przyznawania obrzędowych mian w gromadzie zuchenek” powstał podczas pracy zespołu ds. kategoryzacji Wydziału Zuchowego. Podstawowym dokumentem są “Zasady zdobywania obrzędowych mian”. Niniejszy komentarz zawiera jedynie doprecyzowanie niektórych wymagań lub przykłady ich realizacji.

Zależy nam na tym, by nowy system umożliwiał rozwój całej gromadzie, a uzyskanie obrzędowego miana było efektem świadomej pracy i starań nie tylko komendy ale także wszystkich zuchenek. Planując kolejny rok, pomyśl jak możesz zaangażować swoje zuchenki w wykonywanie poszczególnych zadań. Może warto pomyśleć nad jakąś obrzędową tablicą, plakatem, kroniką, w której zuchy zaznaczać będą swoje kolejne sukcesy a to poprzez zamieszczenie zdjęcia pięknie umundurowanej gromady, innym razem pozostawiając odciski palców poświadczające zdobycie kolejnych gwiazdek, a jeszcze innym wklejając liść będący pamiątką z puszczańskiej wycieczki na łono natury?

Druhno drużynowa, hufcowa, drużno referentko – oddajemy w Wasze ręce materiał pomocniczy, życząc wielu motywacji, inspiracji a na końcu dumy z osiągnięcia założonych celów.

Czuwaj !

hm. Ewa Praczyk

hm. Karolina Scelina

hm. Bogumiła Rakusa-Suszczewska

hm. Agnieszka Gabriel

phm. Marta Kopka

phm. Aleksandra Łuszczynska

phm. Urszula Pawlak

pwd. Aleksandra Śliczniak

pwd. Agnieszka Bruska

A. Wymagania podstawowe

L.p.	Wymagania podstawowe	Komentarz
1.	Gromada liczy min. 12 poprawnie umundurowanych zuchenek (zgodnie z Regulaminem Mundurowym Organizacji Harcerek ZHR) uczęszczających do klas I-IV szkoły podstawowej.	Należy zwrócić uwagę, czy zuchenki przyszywają na bieżąco emblematy sprawności i gwiazdek oraz czy odpruwają nieaktualne pamiątkowe plakietki i oznaczenia. Warto też zadbać o to, by noszone zimą pod mundurem legginsy oraz okrycia wierzchnie były w miarę możliwości w stonowanych kolorach, najlepiej jednolitych dla całej gromady.
2.	Gromada rozpoczyna pracę po zatwierdzeniu planu pracy.	Zbiórki powinny rozpocząć się na początku roku szkolnego tj. najlepiej we wrześniu lub ewentualnie z początkiem października. Im szybciej ustalimy termin zbiórek i rozpoczniemy nasze regularne spotkania, tym większa szansa, że będzie w nich uczestniczyć większość zuchenek, które uwzględnią ich miejsce w swoich grafikach zajęć dodatkowych. W tym punkcie warto pracować nad terminowością. Już na początku roku należy określić w hufcach lub chorągwi konsekwencje wynikające z niezatwierdzenia planów pracy w terminie i ustalić, czy nieterminowe drużynowe będą mogły starać się wraz ze swoimi gromadami o osiągnięcie wymarzonego miana.
3.	Zbiórki odbywają się raz w tygodniu.	
4.	Gromada jest prowadzona metodą zuchową.	Gromada pracuje z uwzględnieniem Prawa i Obietnicy Zuchowej, podczas zbiórek stosowane są zasady dobrej zbiórki, wykorzystywane są różnorodne formy pracy oraz elementy ręki metody.
5.	W gromadzie funkcjonuje System Tęczy (zuchenki zdobywają gwiazdki i sprawności, których oznaczenia przyszywane są do mundurów), zuchenki pracują szóstkami.	Plan pracy uwzględnia potrzeby zuchenek i umożliwia ich rozwój we wszystkich obszarach przypisanych odpowiednim kolorom tęczy. Wymagania na gwiazdki realizowane są przez zuchenki w miarę możliwości podczas systematycznego uczestnictwa w zbiórkach i wyjazdach zuchowych. Podczas poszczególnych cykli zabawowych zuchy zdobywają zaplanowane w nich sprawności.

6.	Gromada raz w roku bierze udział w kolonii zuchowej.	Kolonia rozumiana jest jako minimum 5-dniowy wyjazd gromady w okresie letnim stanowiący podsumowanie pracy śródrocznej jednostki.
7.	Gromada ma obrzędowość, w tym legendę, totem, kronikę.	
8.	Drużynowa ukończyła kurs metodyki zuchowej oraz: <ul style="list-style-type: none"> • w I etapie rozwoju realizuje próbę na stopień przewodniczki i wędrowniczki, • w II etapie rozwoju gromady jest instruktorką przynajmniej przez część roku liczonego od 1.10 do 30.09 następnego roku, czyli drużynowa zdobędzie stopień przewodniczki do 30.09 mijającego roku kategoryzacyjnego lub instruktorka przekazuje drużynę nieinstruktorce, która współpracuje z instruktorką pełniącą funkcję opiekunki gromady. • w III i IV etapie rozwoju gromady jest prowadzona przez instruktorkę cały rok. 	Zdajemy sobie sprawę, że zamieszczone tu wymagania są ambitne. Widzimy jednak ogromną wartość w prowadzeniu jednostek przez instruktorki, które są gwarancją odpowiedniego przeszkolenia, prowadzenia pracy gromady zgodnie z ideami ZHR, a także gwarancją bezpieczeństwa zuchenek i wypełnieniem przepisów państwowych.
9.	Przyboczne: <ul style="list-style-type: none"> • na I i II etapie rozwoju gromady nie stawia się wymagania dotyczącego funkcji przybocznej, • na III etapie rozwoju gromady drużynowa powinna mianować przyboczną na funkcję, • na IV etapie rozwoju gromady drużynowa pracuje z przyboczną, którą przygotowuje do bycia instruktorką. 	Przygotowanie przybocznej do bycia instruktorką oznacza ukończenie przez nią kursu metodycznego, zaplanowanie udziału lub udział w kursie przewodniczek, posiadanie opiekunki stopnia. Drużna powinna stopniowo wdrażać się w pracę gromady, mając stały zakres obowiązków oraz pomagając w przygotowaniu biwaków i kolonii. Za wychowanie następczyni i rozwój instruktorski przybocznej odpowiedzialna jest drużynowa, która powinna uwzględnić pracę ze swoją kadrą w planie pracy gromady oraz hufcowa, która powinna czuwać nad przepływem kadr pomiędzy drużynami harcerek a drużynami wędrowniczek i gromadami zuchenek zapewniając płynność pracy we wszystkich jednostkach.
10.	Gromada bierze udział w pracy hufca lub związku drużyn.	
11.	Gromada współpracuje z drużyną harcerek.	Np. wspólne wydarzenie drużyn, spotkanie kadry, biwak, rajd, turniej szóstek, zastępów***

12.	Kadra gromady bierze udział w pracy drużyny harcerzek lub wędrowniczek.	
13.	Kadra gromady zdobywa stopnie harcerskie adekwatne do wieku.	
14.	W gromadzie w sposób rzetelny prowadzona jest dokumentacja.	Gromada posiada m.in. książkę pracy, zgody rodziców na przynależność zuchenek do gromady, książkę rozkazów, podpisane oświadczenia drużynowej bądź opiekunki gromady itp.
15.	Drużynowa przeprowadza spis gromady.	
16.	Gromada na bieżąco rozlicza się finansowo na podstawie dokumentacji finansowej.	Gromada posiada książkę finansową w której na bieżąco ewidencjonuje wpływy i wydatki. W książce rozliczane są wyjścia, rajdy i biwaki.

B. Zadania dodatkowe

1. Puszczaństwo

Obszar ten zawiera zadania związane z wychowaniem w bliskości z przyrodą, naturalne korzystanie z miejsca, w którym się znajdujemy, czerpania z jego kultury i tradycji. Zwraca uwagę na spędzanie z zuchenkami jak najwięcej czasu w terenie, rozumianym nie tylko jako park, las, ale także jako miejsca kultury, tradycji, np. biblioteka, muzeum, miejsce pamięci.

<i>L.p.</i>	<i>Zadania dodatkowe</i>	<i>Komentarz</i>
1.	Gromada zorganizuje biwak z własnym programem.	W tym zadaniu kładziemy nacisk na takie planowanie pracy gromady, by biwak był narzędziem do realizacji konkretnych celów związanych z danym cyklem zabawowym, np. podczas cyklu przyrodniczego zuchy ruszają na biwak do szkoły zlokalizowanej w lesie, by tam spotkać zaprzyjaźnionego przyrodnika, który sprawdzi zdobytą przez nie wiedzę w praktyce; lub w cyklu dotyczącym kultury danego regionu zuchunki ruszają na biwak, w trakcie którego odwiedzą miejsca, spotkają ludzi, spróbują potraw z danego regionu itd.
2.	Kadra gromady weźmie udział w obozie harcerskim, obozie wędrownym, zimowisku (lub jego części)	
3.	Fabula kolonii/zimowiska nawiąże do miejsca, w którym odbywa się akcja. Przy planowaniu pracy śródrocznej kadra zainspiruje się tradycją i kulturą swojego regionu.	

4.	Gromada zorganizuje wyjścia, wycieczki i/lub rajdy.	Zależy nam, by w pracy śródrocznej gromady zuchenki jak najczęściej wychodziły ze swoich harcówek poznając w praktyce otaczający je świat. Elementy pracy typu zwiad (w tym także wycieczka do parku, lasu, wyjście do muzeum) i rajd powinny być realizowane nie tylko podczas kolonii. Uważamy, że każda gromada słoneczna powinna w ciągu roku odbyć min. jedną wycieczkę lub rajd, a gromada promienna dodatkowo samodzielny biwak.
5.	Gromada rozwinię puszczactwo (na koloniach, zimowiskach, biwakach, zbiórkach).	Np. zuchenki poznają gatunki roślin i zwierząt, nauczą się rozpoznawać ich tropy, w ciekawej formie prowadzona będzie edukacja ekologiczna w gromadzie, podczas zbiórek zuchenki spotkają się z leśnikiem lub przyrodnikiem. Wykonają karmniki, które rozwieszają na drzewach i będą zapełniać je ziarnami przez całą zimę. Zuchenki będą prowadzić swój własny ogródek zlokalizowany przy zuchówce itd.
6.	Gromada weźmie udział w zimowisku, na którym wykorzysta potencjał miejsca	

2. Oddziaływanie pośrednie

W tym obszarze znajdują się zadania związane z pracą opartą na gwiazdkach i sprawnościach, a szczególnie wpleceniu realizacji ich wymagań w plan zbiórek i wyjazdów. Oddziaływanie pośrednie to również zadania związane z obrzędowością gromady oraz fabułami wyjazdów i cyklów. Tworzenie obrzędów musi być przemyślane i mieć wartość wychowawczą - zadania mają zachęcić do refleksji nad tradycyjnymi obrzędami, odpowiedzi na pytanie, po co i jak je stosujemy.

L.p.	Zadania dodatkowe	Komentarz
1.	Gromada stworzy obrzędy Obietnicy Zuchowej, przyznawania gwiazdek i sprawności.	
2.	Gromada wprowadzi nowy lub rozwinię istniejący element obrzędowości lub dekoracji obrzędowych (poza tymi wynikającymi z zadań obowiązkowych), które będą wykorzystywane na zbiórkach.	Dodatkowym elementem obrzędowości może być np. laska głosu, obrzędowe rozpoczęcie i zakończenie zbiórki, piosenka gromady itd. Obrzędowa dekoracja to np. lista spraw, tęczowa tablica na której zuchenki zaznaczają swój proces zdobywania kolejnych gwiazdek, element wizualizujący zdobywanie przez gromadę obrzędowego miana oraz wiele innych, które pozwolą zuchenkom uczynić miejsce, w którym

		odbywają się ich zbiórki jeszcze bardziej swojskim, tajemniczym i przytulnym.
3.	Szóstki stworzą obrzędowe nazwy i swoje obrzędy, z którymi będą się utożsamiać, oraz będą je wykorzystywać podczas zbiórek i wyjazdów	np. okrzyki, znaczki, rozpoczęcie małego KR, meldowanie, szyfry, skarbczyki, totemy itp.
4.	Część zadań na gwiazdki będzie zrealizowana w trakcie zbiórek.	Zachęcamy do takiego planowania pracy gromady, by wymagania na gwiazdki wpisane były w przebieg poszczególnych zbiórek, tak by zuchenka w nich uczestnicząca miała okazję wypełnienia danego zadania w sposób jak najbardziej naturalny. Oczywiście dobrze jest jeśli niewielka część zadań indywidualnych realizowana będzie w środowisku domowym lub szkolnym.
5.	Gromada zrealizuje wszystkie formy pracy w każdym cyklu/podczas kolonii/zimowiska.	Zuchowe formy pracy to m.in: gawęda, krąg rady, gry i ćwiczenia, piosenki i pąsy, majsterka, teatrzyk, zabawa tematyczna, zwiad, pożyteczne prace
6.	W ciągu roku zrealizowane zostaną cykle powiązane ze wszystkimi kolorami Systemu Tęczy.	
7.	Realizacja wymagań na sprawności zostanie wpleciona w fabułę przeprowadzonych cykli.	

3. Stopniowanie trudności

W gromadzie musimy dbać o rozwój nie tylko zuchenek, ale również drużynowej, przybocznych i kadry. Stopniowanie trudności to obszar, który zachęca do nieustannego dbania i planowania ich rozwoju harcerskiego oraz metodycznego.

L.p.	Zadania dodatkowe	Komentarz
1.	Drużynowa/kadra gromady zaangażuje się w organizację kolonii (kwatermistrzowsko/metodycznie).	Np. zorganizuje miejsce, transport, posiłki, uzyska odpowiednie pozwolenia z sanepidu, straży pożarnej itd., zdobędzie dofinansowanie, zgłosi wypoczynek do kuratorium oświaty. Zaplanuje i przeprowadzi wspólny element kolonii np. grę szóstek, festiwal, odwiedziny rodziców, warsztaty itp., zadba o wspólną obrzędowość itp.
2.	Planując pracę kadra gromady wykorzysta nowe źródła inspiracji (literatura tematyczna, poradniki, artykuły).	

3.	Drużynowa lub przyboczne zdobędą kolejne stopnie harcerskie lub instruktorskie adekwatne do swojego wieku i doświadczenia.	Patrz obowiązujący Regulamin Stopni Harcerzek oraz Regulamin Stopni Instruktorskich dostępne na stronie www.harcerki.zhr.pl
4.	Plan pracy zostanie opracowany w oparciu o charakterystykę zuchenek i gromady, a także podsumowanie pracy w roku poprzednim oraz wnioski z wizytacji.	
5.	Gromada wprowadzi nową formę wychowania religijnego lub patriotycznego, adekwatną do potrzeb zuchenek.	Przykładowe formy wychowania religijnego: rekolekcje, spotkanie z misjonarzem, zaangażowanie zuchenek w religijne spotkanie dla dzieci w danej archidiecezji, obrzęd kolonijnej modlitwy na koniec dnia itd. Przykładowe formy wychowania patriotycznego: poznanie historycznych postaci, odwiedzenie ważnych dla naszego kraju miejsc, przygotowanie wieczoru pieśni patriotycznych dla rodziców, szycie i dystrybucja flag na Dzień Flagi RP, cykl o tematyce patriotycznej itd.
6.	Gromada zorganizuje samodzielną kolonię lub zimowisko	

4. Współdziałanie

Obszar "współdziałanie" zwraca uwagę na współtworzenie przez gromadę środowiska lokalnego oraz na współpracę z innymi jednostkami, rodzicami itp. Zadania mają zachęcić do szukania nowych obszarów i form współpracy oraz wymiany inspiracji.

L.p.	Zadania dodatkowe	Komentarz
1.	W gromadzie będzie działał regularnie, we współpracy z drużyną harcerzek, zastęp*** z własną obrzędowością.	
2.	Gromada zorganizuje z inną gromadą zbiórkę realizującą wspólny cel.	Przypominamy, że wspólny cel to nie jedynie integracja, umuzykalnienie i wzajemne poznanie gromad ☺
3.	We współpracy ze środowiskiem lokalnym/rodzicami lub bratnimi drużynami harcerskimi gromada pozyska lub odnowi stałe miejsce zbiórek.	
4.	Gromada zaangażuje się w nowe wydarzenie w szkole/parafii/lokalnym środowisku.	W tym zadaniu nie chodzi jedynie o uczestnictwo w danym wydarzeniu, ale realny wkład zuchenek w jego przygotowanie i przebieg jak np. namalowanie plakatu promującego festyn

		parafialny, przygotowanie konkursu, kącika gier ulicznych (skakanka, linka, guma, klasy itd.) podczas rodzinnej majówki, występ wokalny całej gromady w szkolnym festiwalu muzycznym.
5.	Gromada zorganizuje nową formę współpracy z rodzicami (kominiek, piknik, udział w biwaku, zbiórka, wigilia itp.).	
6.	Gromada stworzy i zastosuje obrzędy przyjęcia do gromady i przekazania zuchenek do drużyny harcerek.	Ważnym aspektem jest tu współpraca z siostrzaną drużyną. Ważne, by obrzęd przyjęcia przybocznej do gromady i przekazania zuchenek do drużyny harcerek uwzględnił obrzędowość obu jednostek. Najlepiej, aby w przygotowanie przekazania zaangażowana była nowa zastępowa, która pozna swoje przyszłe harcerki jeszcze przed uroczystością.
7.	Gromada podejmie współpracę z drużyną harcerek i/lub wędrowniczek w nowym obszarze lub w nowej formie.	

5. Wzajemność oddziaływań

Obszar ten obejmuje wszelkie działania, podczas których kadra gromady wykorzystuje swoją wiedzę, dzieli się doświadczeniami, inspiruje innych do działania oraz czerpania z wiedzy innych instruktoerek.

Ważnym aspektem jest też przykład własny drużynowej oraz jej oddziaływanie na przyboczne - wzajemność oddziaływania kadry wewnątrz i na zewnątrz.

L.p.	Zadania dodatkowe	Komentarz
1.	Drużynowa lub przyboczne zaangażują się w akcję szkoleniową lub wydarzenie referatu, napiszą artykuły metodyczne, stworzą materiały multimedialne itp. odpowiadające potrzebom hufca/referatu/chorągwi.	
2.	Kadra gromady we współpracy z drużyną harcerek i wędrowniczek opracuje i będzie realizować plan długofalowy gromady lub środowiska.	Plan ten powinien uwzględniać m.in. - działania mające na celu zapewnienie kadr wszystkim drużynom - strategię działania dotyczącego współpracy ze szkołą/parafią/środowiskiem lokalnym - strategię działania dotyczącą współpracy z rodzicami

		- realizację celów wspólnych oraz poszczególnych jednostek do których niezbędna jest współpraca pomiędzy drużynami i gromadami.
3.	Drużynowa lub przyboczna zaangażuje się w organizację akcji hufca, referatu lub chorągwi.	
4.	Drużynowa poprowadzi z kadrą gromady pracę metodą wędrowniczą.	W pracy z kadrą uwzględni paradygmat wędrowniczy tzn. w ich działaniu nie zabraknie: ideowości, konkretności, indywidualnego podejścia, wyczynu i przygody.
5.	Przyboczne mają stały zakres obowiązków w gromadzie (zapisany w planie pracy lub książce pracy), z którego sumiennie się wywiązują.	
6.	Kadra gromady weźmie udział w akcji metodycznej na poziomie chorągwi lub organizacji.	

6. Dobrowolność

W tym obszarze znajdują się zadania, które przeznaczone są dla zuchenek, wspierają ich inicjatywę i umożliwiają im zaangażowanie się w zdobywanie kolejnego obrzędowego miana.

L.p.	Zadania dodatkowe	Komentarz
1.	Gromada pracuje nad liczebnością - w przypadku małej liczby zuchenek podejmie dodatkowe akcje zaciągowe, w przypadku zbyt dużej przygotuje się i przeprowadzi podział gromady.	
2.	Każda zuchenka zdobędzie w ciągu roku min. po jednej sprawności z każdego koloru.	Przydatne w realizacji tego wymagania mogą być dobrze zaplanowane cykle umożliwiające rozwój zuchenek we wszystkich obszarach, a także tęcze tablice stanowiące wizualizację postępów zuchenek w osiągnięciu niniejszego celu.
3.	Gromada pozyska środki na swoją działalność dbając o wychowanie gospodarcze zuchenek.	Podejmowane przez Was działania muszą wykształcić u zuchenek szacunek do pieniądza oraz zwrócić uwagę na wartość pieniądza i związaną z nią pracę. Zdobyte fundusze nie mogą być więc jałmużną lub datkiem jaki otrzymamy od rodziców zuchenek za przysłowiową naprędce

		wykonaną majsterkę, lub za ciasto, które sami uprzednio upiekli.
4.	Gromada założy kronikę, która będzie na bieżąco prowadzona przez zuchenki.	Zachęcamy, by przy wyborze zadań w pierwszej kolejności decydować się na kronikę papierową, która uczy zuchy systematyczności oraz estetyki a także ćwiczy je w używaniu poprawnej polszczyzny.
5.	Gromada stworzy i będzie na bieżąco prowadzić stronę internetową.	Zakładając stronę gromady warto zaczerpnąć informacji o wytycznych zespołu medialnego przy Naczelnictwie dotyczących stron www. Planując układ strony pomyśl jaki udział w jej tworzeniu i prowadzeniu mogą mieć zuchenki, a który będzie zgodny z przepisami (zgoda na użycie wizerunku itd.) i będzie miał aspekt wychowawczy.
6.	Zuchenki zrealizują gwiazdki adekwatnie do stażu w gromadzie, a zadania będą dobrane indywidualnie.	Najpóźniej po I roku bycia w gromadzie zuchenka powinna złożyć Obietnicę Zuchową, w II roku zdobyć *, w III roku - ** a IV roku - ***.